

نگارشی از سخی صمیم

جواز قانونی و استفاده از حق

***

(جواز قانونی ضمان را نفی می کند، شخصی که از حق خود در حدود قانون استفاده می کند، مسئول خسارات ناشی از آن نمی باشد.)

***

عنوان فوق هدایتی از کُد مدنی یا نظام حقوق افغانستان است:
در هدایت اصل متذکره این مطالب اساس قرار می گیرد:

۱ - جواز قانونی:

۲ - ضمان:

۳ - استفاده از حق در حدود قانون:

۴ - نفی ضمان در صورت داشتن جواز قانونی:

۵ - عدم مسئولیت از خسارات وارده در صورت موجودیت حق قانونی:

*****

۱ - جواز قانونی:

داشتن جواز قانونی دایر بر اباحت عمل در حدود قانون حق مشروع بوده و به تصرف و اجرای عمل مشروعیت می بخشد و شخص فاعل در چنین حقی ضامن خسارات وارده از عملکرد خویش نمی باشد.

***

۲ - ضمان:

از دید لغوی - ضمان را میتوان: به ضمانت، پذیرفتن، تعهد کردن، ملزم بودن و سایر واژه هاییکه به همین مفهوم تعبیر شده اند شناخت ، ولی در موضوع تحت بحث ما «ضمان» رامی توان به معنی (التزام و ملزم بودن تعبیر نمود اگرچه این التزام اختیاری باشد و یا جبری).

همانطوریکه در متن هدایت قانون «نفی ضمان» آمده است:

این جمله به مفهوم اینست که: استفاده از حق در حدود احکام قانون مطابق شرح بالا متضمن جبران خساره نیست:

***

۳ - استفاده از حق در حدود قانون:

قید جمله در «حدود قانون» تأکید بر عمل قانونی در استفاده از حق و مشروعیت عمل است که قانون آن را مجاز دانسته و اجازه داده باشد. درینصورت استفاده و استعمال آن جواز دارد.

***

۴- نفی ضمان در صورت جواز قانونی:

همانطوریکه قبلن عرض گردید زمانیکه حق ثابت و تصرفات ما لکانه موجود و عمل در آن مباح باشد: طبعن فاعل یا عامل: ضامن و جوابگوی خسارات وارده نمی باشد زیرا نامبرده از حق قانونی خود استفاده و ضامن خسارات وارده یا ضرریکه ازین ناحیه وارد شده است پنداشته نمیشود .
***

۵ - عدم مسئولیت از خسارات وارده در صورت موجودیت حق قانونی:

در متن هدایت قانون مدنی و توضیحات ارائه شده چند باری از ضمانت و مسئولیت تذکراتی به عمل آمده است که در حقیقت هردو واژه روی خسارات وارده و مسئولیت وارده از عمل می چرخد: یعنی شخصیکه از حق ثابت و قانونی خویش در حدود قانون استفاده نماید و خساراتی ازین ناحیه بوجود آید آیا نامبرده مسئول پرداخت خساره می باشد و یا خیر؟
گرچه در شرح و بسط ذکر شده پاسخ ضمنی را میتوان از آن گرفت ولی میخواهم با اندک توضیح اضافی موضوعرا دنبال نمایم:
همانطوریکه من بار ها در نبشته های خود متذکر شده ام، یک بار دیگر بگونه ذکر احسن یاد آور میشوم که:

مسئولیت همیشه به دو نوع تبارزمی کند:

- ۱ - مسئولیت کیفری: که مطابق احکام قوانین جزایی ایجاب کیفر و جزاء می نماید.
- ۲ - مسئولیت مدنی و حقوقی: که مطابق قوانین مدنی و حقوقی مستوجب جبران خساره پنداشته میشود. ولی هردو عنصر در نهایت با یک مفهوم واقعی + عنصری بنام مسئولیت بار می آورند که در نوعیت و طرز ادا با هم فرق کلی و اساسی دارند.
***

بهتر است برای ورود ودرک بیشتر مطلب مثالی در زمینه ارائه گردد تا ابهامی اگر موجود باشد رفع گردد:

(بگونه یک تصور اگر قبول کنیم که: «احمد» دریک محدوده و ملکیت شخصی خود که در آن جواز قانونی و تصرفات مالکانه دارد، با استفاده از حق خویش در حدود احکام قانون چاهی حفر می نماید و یا برای اعمار خانه و تعمیر تهداب و یا کندن کاری میکند ولی با پیش آمد ناگهانی یکی از مواشی «محمود» در ملکیت شخصی احمد داخل شده در آن گودال سقوط و تلف میشود درینصورت «احمد» مسئول و یا ضامن خسارات التزامی و جبری و یا اختیاری نبوده و قانونن مکلف به پرداخت خساره نمی باشد.
***

یاد داشت: من آنچه به اندازه توان ذهن مینویسم فقط با الهام از هدایت و داشته های متن و احکام قانون است، ولی تطبیق قانون ویا چرا های عدم تطبیق آن به مراجع مربوط ارتباط دارد.
با حرمت سخی صمیم.